

RAPORT

DOT. SKALI ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ I PRZECIWDZIAŁANIA MU NA TERENIE WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO w 2023 r.

(na podstawie danych przekazanych Wojewodzie Lubuskiemu
przez służby i instytucje w ramach monitorowania
Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej)

Wydział Polityki Społecznej
Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego

Gorzów Wielkopolski, maj 2024 r.

Spis treści:

Wstęp s. 3

I Realizacja zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej przez lubuskie jednostki organizacyjne pomocy społecznej – na podstawie sprawozdawczości oraz działań nadzorczo – kontrolnych służb Wojewody Lubuskiego s. 4

1. Działalność nadzorczo – kontrolna służb Wojewody Lubuskiego nad jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz inne przedsięwzięcia w tym zakresie s. 4
2. Formy pomocy udzielanej przez gminy i powiaty osobom dotkniętym przemocą domową i liczba korzystających z tej pomocy (na podstawie sprawozdań z realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej)..... s. 5
3. Działalność zespołów interdyscyplinarnych oraz realizacja procedury „Niebieskie Karty” (na podstawie Sprawozdania Przemoc domowa 2023 oraz sprawozdania z realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej)..... s. 7
4. Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową – zadanie finansowane poprzez budżet Wojewody (ze środków z rezerwy celowej w ramach Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej) s. 9
5. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Zielonej Górze – informacja nt. organizowania szkoleń dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej s. 9

II Informacja o działaniach lubuskich służb i instytucji w zakresie przeciwdziałania, ścigania i karania przemocy domowej s. 10

1. Lubuska Policja – stosowanie procedury „Niebieskie Karty” oraz działania prewencyjne s. 10
2. Ściganie przestępstw stosowania przemocy domowej wobec rodziny – działania Prokuratur Okręgowych w Gorzowie Wielkopolskim i w Zielonej Górze s. 12
3. Orzeczenia sądów w sprawach przestępstw związanych ze stosowaniem przemocy domowej s. 13
4. Lubuska oświata wobec przemocy domowej – działalność Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim oraz lubuskich placówek oświatowych s. 15

Podsumowanie s. 18

Wstęp

W 2023 r. nastąpiły istotne zmiany w zakresie ustawodawstwa dotyczącego problemu przeciwdziałania przemocy domowej. W ustawie z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej – podstawowym akcie prawnym regulującym te zagadnienia – zmieniono nazewnictwo (przemoc w rodzinie zastąpiono przemocą domową, grupa robocza stała się grupą diagnostyczno-pomocową), skreślono preambułę z ustawy oraz wprowadzono nowe definicje osoby doznającej przemocy domowej i osoby stosującej przemoc. Nadano nowe uprawnienia zespołom interdyscyplinarnym – dot. m.in. kierowania osób stosujących przemoc domową do programów korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych. Wprowadzono także szereg rozporządzeń regulujących szczegółowo zapisy ustawowe.

W celu tworzenia warunków skutecznego przeciwdziałania przemocy domowej Rada Ministrów przyjmuje Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Do zadań wojewody należy m.in. monitorowanie realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Wynika to z art. 7 ust.1 pkt 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., poz.424).

W tym celu przeanalizowano:

- sprawozdania i informacje nadesłane przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej z terenu województwa lubuskiego,
- wyniki działań nadzorczo – kontrolnych Wojewody Lubuskiego,
- dane statystyczne i przedsięwzięcia realizowane przez lubuskie służby i instytucje posiadające w swoich kompetencjach szeroko rozumiane przeciwdziałanie przemocy domowej.

Wojewoda Lubuski wystąpił do:

1. Komendanta Wojewódzkiego Policji z prośbą o udostępnienie wyników analizy „Niebieskich Kart” założonych przez lubuskich policjantów oraz informacji nt. przedsięwzięć podejmowanych przez lubuską Policję na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w 2023 r.,
2. Prokuratorów Okręgowych Prokuratur Okręgowych w Gorzowie Wielkopolskim i Zielonej Górze z prośbą o opracowanie informacji na podstawie statystyk za 2023 r. dot. działań podejmowanych wobec osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa związanego ze stosowaniem przemocy domowej, z uwzględnieniem:
 - liczby podejrzanych i oskarżonych,
 - izolacji sprawców przemocy domowej od osób pokrzywdzonych,
 - wniosków wnoszonych do sądów przez prokuratorów o nałożenie na sprawców różnych obowiązków,
 - informacji na temat innych przedsięwzięć podejmowanych przez Prokuratury na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.
3. Prezesów Sądów Okręgowych w Gorzowie Wielkopolskim i Zielonej Górze z prośbą o opracowanie informacji na podstawie statystyk za 2023 r. dotyczących:
 - orzeczeń wydanych wobec osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa z art. 207 Kodeksu Karnego,
 - liczby sprawców skazanych za przestępstwo znęcania się,
 - orzeczonych środków karnych oraz środków probacyjnych w związku z tym przestępstwem,
 - podejmowanych przedsięwzięć na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

4. Lubuskiego Kuratora Oświaty z prośbą o opracowanie informacji na temat przedsięwzięć podejmowanych przez Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim oraz placówki oświaty w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w 2023 roku, z uwzględnieniem:
- zakresu i jakości współpracy z instytucjami zewnętrznymi,
 - inicjowania procedury „Niebieskie Karty” przez przedstawicieli oświaty,
 - tzw. „dobrych praktyk” konkretnych przedsięwzięć na terenie naszego województwa, wartych upowszechnienia.

Uzyskane dane posłużyły do sporządzenia całościowej informacji nt. różnokierunkowych działań podjętych przez służby i instytucje w zakresie reagowania, ograniczania i profilaktyki przemocy domowej na terenie województwa lubuskiego.

Część I

Realizacja zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej przez lubuskie jednostki organizacyjne pomocy społecznej – na podstawie sprawozdawczości oraz działań nadzorczo – kontrolnych służb Wojewody Lubuskiego

1. Działalność nadzorczo – kontrolna służb Wojewody Lubuskiego nad jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz inne przedsięwzięcia w tym zakresie.

Nadzór i kontrola:

Służby wojewody na bieżąco realizowały działania nadzorczo – monitorujące w związku z sygnałami o niepokojących wydarzeniach pojawiających się w mass – mediach, czy zgłoszeniami obywateli albo służb. Sprawy dotyczyły m.in.:

- zgłoszeń przypuszczalnego stosowania przemocy domowej, zaniedbania, przemocy wobec dzieci;
- żądań podjęcia interwencji w powyższych sprawach, lub podniesienia skuteczności już podejmowanych działań;
- braku lub niedostatecznego zaangażowania odpowiedzialnych służb w udzielanie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy czy zaniedbania;
- informacji o zasądzonych w wyrokach sądowych wydanych w związku z przemocą domową środkach karnych polegających na zakazie zbliżania się sprawcy do ofiary, kontaktowania się z nią czy nakazie opuszczenia mieszkania;
- sposobu realizacji procedury „Niebieskie Karty”, zasadności jej wszczęcia, kontynuowania.

Prowadzono **ok. 13** postępowań wyjaśniających i monitorujących polegających na dokonaniu szczegółowej analizy sytuacji osób i rodzin w oparciu o wyjaśnienia jednostek i dokumentację, w tym rozstrzygnięto **1** skargę (uznaną za bezzasadną). W 2023 r. przeprowadzono **21** kontroli w zakresie realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej i interwencją kryzysową. Celem tych kontroli było podniesienie jakości usług realizowanych na rzecz klientów przez kontrolowane jednostki. Ocenie poddano nie tylko sposób wykonywania przez gminy oraz powiaty zadań

wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej i jej aktów wykonawczych, ale także jakość i skuteczność tych działań.

Program Ostonowy „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”:

- przeanalizowano i zaopiniowano **15** projektów jednostek organizacyjnych pomocy społecznej nadesłanych w ramach Programu Ostonowego ówczesnego Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej;
- **10 projektów** zakwalifikowano do dalszego procedowania w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej (4 oferty nie spełniły wymogów formalnych, a 1 oferta otrzymała niską punktację w ocenie merytorycznej).

Dotację otrzymały **3** jednostki: Miasto Zielona Góra, Powiat Zielonogórski i Gmina Zbąszynek:

- **Miasto Zielona Góra** na projekt pt. „**MOC na Rodzinę II**”. Działania w ramach projektu: działalność Punktu wsparcia rodziny - indywidualne konsultacje dla małoletnich ofiar i świadków przemocy oraz konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, SOS dla rodziców - warsztaty terapeutyczne i edukacyjne dla rodziców i opiekunów, szkolenia dla Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych i pracowników MOPS, wsparcie jednostek oświatowych (stworzenie procedur, mini szkolenia dla nauczycieli, indywidualne konsultacje z przedstawicielem ZI).
- **Gmina Zbąszynek** na projekt „**Powiedz "Nie" Przemocy**”. Działania w ramach projektu, m.in.: poszerzenie działalności Punktu Poradnictwa Specjalistycznego - (psycholog dla dzieci, psycholog dla dorosłych, terapeuta uzależnień, psychiatra dla dzieci i dorosłych), prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych z elementami doradztwa zawodowego dla dzieci i młodzieży, 3 wyjazdy/spotkania integracyjne, happening profilaktyczny wraz z sesją terapeuty uzależnień i warsztaty z instruktą pierwszej pomocy i elementami samoobrony.
- **Powiat Zielonogórski** na projekt „**Lokalnie przeciwko przemocy**”. Działania w ramach projektu: szkolenie specjalistyczne dla kadry szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz kadr instytucji pomocowych (ops i ngo). Szkolenie dla pracowników oświaty.

2. Formy pomocy udzielanej przez gminy i powiaty osobom dotkniętym przemocą domową i liczba korzystających z tej pomocy (na podstawie sprawozdań z realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej)

W 2023 r. nie utworzono nowych placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą domową. Pozostała działalność przedstawia się następująco:

- **na terenie województwa funkcjonują 24 punkty konsultacyjne, z usług których skorzystało 1 053 osób.** W porównaniu z 2022 r. nastąpił wzrost osób korzystających z punktów o ok. 22,58% (tj. o 194 osoby);
- **na terenie województwa funkcjonuje 1 specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.** Oferuje 22 miejsca. W 2023 r. z całodobowego wsparcia

placówki skorzystały 62 osoby, w tym 25 kobiet, 3 mężczyzn i 34 dzieci.

W porównaniu z danymi z 2022 r. z całodobowego wsparcia w placówce skorzystało o 51,21% więcej osób (tj. o 21 osób);

- **na terenie województwa funkcjonują 2 domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży (Zielona Góra, Żary).** Oferują one 45 miejsc. Ze wsparcia placówek skorzystało 97 osób, w tym 39 kobiet i 58 dzieci. W porównaniu z danymi z 2022 r. liczba osób korzystających z tej formy wsparcia spadła o 6,73% (tj. o 1 osobę dorosłą i 6 dzieci);
- **na terenie województwa funkcjonuje 5 ośrodków interwencji kryzysowej.** Oferują one 48 miejsc całodobowych. Funkcjonuje także 1 punkt interwencji kryzysowej (bez miejsc całodobowych - Żary m.).

W 2023 r. z miejsc całodobowych w ośrodkach interwencji kryzysowej skorzystało 118 osób dotkniętych przemocą w rodzinie, tj. 53 kobiety, 1 mężczyzna i 64 dzieci.

W porównaniu z danymi 2022 r. liczba osób korzystających wzrosła o 11,32% (tj. o 12 osób).

Z pomocy punktu interwencji kryzysowej skorzystały 82 osoby, w tym 55 kobiet, 24 mężczyzn i 3 dzieci. W porównaniu z danymi 2022 r. liczba osób korzystających wzrosła o 74,46 % (tj. o 35 osób).

- **w 2023 r. pomocą w formie poradnictwa specjalistycznego objęto 6 051 osób** (wzrost o 18,97%, tj. o 965 osób). Wzrost porad obserwowany jest w większości porad, z wyjątkiem poradnictwa prawnego i medycznego.

Liczba osób, które skorzystały z poradnictwa:

- socjalnego 3 068 osób (w 2022 r. było – 2 405 osób),
- psychologicznego 1 779 osób (w 2022 r. było – 1 596 osób),
- zawodowego i rodzinnego 1 609 osób (w 2022 r. było – 1 338 osób),
- pedagogicznego 779 osób (w 2022 r. – 655 osób),
- prawnego 583 osoby (w 2022 r. było - 715 osób),
- medycznego 47 osób (w 2022 r. było - 110 osób).

- **w 2023 r. działało 25 lokalnych telefonów zaufania dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z tego 4 całodobowych.** W ciągu roku odbyto 851 rozmów telefonicznych. W porównaniu z danymi z 2022 r. liczba funkcjonujących telefonów zmniejszyła się o 3. Nastąpił spadek liczby rozmów o ok. 10% (tj. o 95 rozmów).

- **w 2023 r. odebrano z rodziny – w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie – 66 dzieci, tj. 34 chłopców i 32 dziewczynek.** W rodzinie zastępczej umieszczono 37 dzieci, a w placówkach opiekuńczo wychowawczych 18 dzieci. Natomiast 12 dzieci umieszczono u innej, niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny. W porównaniu z danymi z 2022 r. liczba dzieci odebranych z rodziny zwiększyła się o 40,42% (tj. o 19 dzieci).

- **Gminny/powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie**

W 2023 roku - aktualny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie posiadały: gminy – 82, powiaty – 12. Samorząd województwa posiada uchwalony wojewódzki program przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

3. Działalność zespołów interdyscyplinarnych oraz realizacja procedury „Niebieskie Karty” (na podstawie Sprawozdania Przemoc domowa 2023 r. oraz sprawozdania z realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie)

- Zespoły Interdyscyplinarne funkcjonują na terenie wszystkich lubuskich gmin;
- w 78% gmin (64) zespoły funkcjonują **w pełnym składzie**, w który wchodzi przedstawiciele służb i instytucji wskazanych w przepisach prawa (tj. jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, kuratorzy sądowi);
- w niepełnym składzie funkcjonują zespoły w pozostałych 18 gminach (22%):
 - **100%** gmin posiada w składzie zespołu interdyscyplinarnego przedstawicieli **pomocy społecznej, Policji, oświaty i gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych**;
 - w **2** zespołach brakuje **kuratorów sądowych**;
 - w **5** Zespołach nie ma przedstawiciela **ochrony zdrowia**;
 - największy problem gminy mają z pozyskaniem do składu ZI **przedstawicieli organizacji pozarządowych** – brakuje ich w **12** zespołach;
 - w 21% gminach (17) w składzie zespołu brak jest **1** obowiązkowego członka;
- w 27% gmin (22) w skład zespołu wchodzi fakultatywnie przedstawiciele innych instytucji, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- ze sprawozdania wynika, że – podobnie jak w poprzednich latach – **wszystkie lubuskie gminy posiadały Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie**. Z uwagi na kluczowe zmiany w przepisach prawnych – obowiązujące uchwały rad gmin/miast w sprawie przyjęcia Programu – wymagają aktualizacji;
- uprawnieni przedstawiciele lubuskich służb i instytucji założyli w 2023 r. łącznie **2.739** „Niebieskich Kart” – A. Po 4 latach, w których utrzymywała się tendencja spadkowa – nastąpił wzrost liczby rozpoczynanych procedur NK (w 2018 r. założono ogółem **2.478** NK – A; w 2019 r. – **2.329** NK – A, w 2020 r. – **2.243**, w 2021 r. – **1.983** i w 2022 r. – **2.352**).
- tradycyjnie, najczęściej procedurę wszczynali funkcjonariusze Policji (1.899 NK-A, czyli ok. 70% ogółu NK), na drugim miejscu plasuje się pomoc społeczna: 599 NK – A (czyli ok. 22%), przedstawiciele lubuskiej oświaty założyli 196 NK (ponad 7%), gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych – 11 NK (ok. 0,4%), natomiast ochrony zdrowia – 34 NK (1,3%).

Zbliżony do 2023 r. rozkład NK – A, pod względem proporcji i częstotliwości wszczynania procedury przez przedstawicieli uprawnionych służb i instytucji, utrzymuje się na przestrzeni ostatnich kilku lat.
- w **316** rodzinach służby zarejestrowały **ponowne wystąpienie przemocy**, co skutkowało założeniem kolejnej w tych rodzinach „NK – A”, co oznacza nieznaczny wzrost w odniesieniu do lat wcześniejszych (w 2018 r. – 374 rodziny, w 2019 r. – 416 rodzin, w 2020 r. – 348 rodzin, w 2021 r. – 287 rodzin a w 2022 r. – 298).
- w **759** rodzinach wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” ze względu na podejrzenie, że ofiarami przemocy mogą być dzieci. W 2019 r. takich rodzin było 369, w 2020 r. – 358, w 2021 r. – 382, a w 2022 r. – 511). **Wzrasta identyfikacja dzieci jako ofiar przemocy w rodzinie, w stosunku do ubiegłego roku nastąpił wzrost o 48,5% !**
- w 2023 r. wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w **392** rodzinach, w których podejrzewano, że ofiarami przemocy mogą być osoby w wieku powyżej 60 roku życia. W 2019 r. takich rodzin odnotowano 417, w 2020 r. – 467, w 2021 r. było to 391 rodzin, a

w 2022 r. – 436. **W przypadku seniorów obserwowany jest zmienny rozkład identyfikacji osób powyżej 60 roku życia, jako osób doświadczających przemocy domowej. Nastąpił spadek o 10,09% w stosunku do ubiegłego roku.**

- Zespoły interdyscyplinarne wskazały łączną liczbę **113** osób w rodzinach cudzoziemskich, którym założono NK w 2023 r. Przyjęto, że rodzina cudzoziemka – to taka, w której minimum 1 osoba jest obcokrajowcem;
- Zespoły interdyscyplinarne wskazały łączną liczbę 1.440 osób, stosujących przemoc domową, które w wyniku podjętych działań **nie** powróciły do takich zachowań. Wzrasta liczba osób, które nie powracają do zachowań przemocowych w odniesieniu danych z poprzednich lat (2019 r. - 1.186 osób, w 2020 r. - 1.150, w 2021 – 1.200 osób, a w 2022 r. – 1.363 osób).
- **2.337** „Niebieskich Kart – A” przekazano terminowo, w ciągu 7 dni do Przewodniczących Zespołów Interdyscyplinarnych, co stanowi **85,35%** wszystkich założonych „Niebieskich Kart – A”;
- **98** „Niebieskich Kart - A” (czyli ok.3%) zostało przez przewodniczących zespołów przekazanych wg właściwości do innej gminy;
- Zespoły interdyscyplinarne podejmowały szereg działań mających na celu rozwiązanie problemu przemocy w rodzinach objętych procedurą.
Do najczęstszych można zaliczyć:
 - poradnictwo i wsparcie specjalistyczne (informowanie o możliwościach, kierowanie, świadczenie),
 - diagnozowanie i monitorowanie środowisk dotkniętych przemocą,
 - powiadamianie Prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa,
 - kierowanie wniosków do gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
 - opracowanie i realizacja planów pomocy,
 - nawiązywanie współpracy z placówkami oświaty, monitorowanie sytuacji dzieci,
 - motywowanie sprawców przemocy do podjęcia leczenia, terapii.

Tabela 1

Działania w ramach procedury „Niebieskiej Karty” w latach 2019-2022

	2019	2020	2021	2022	2023
Ilość rodzin, które objęto działaniami w ramach procedury Niebieskiej Karty	2 685	2 397	2 314	2 641	3 085
Ilość osób, które objęto działaniami w ramach procedury Niebieskiej Karty	7 201	6 719	6 269	7 386	8 517
Ilość grup roboczych	2 245	2 077	2 175	2 798	3 173
Ilość założonych Niebieskich Kart-A	2 329	2 243	1 983	2 352	2 739
Ilość rodzin, w których ponownie wystąpiła przemoc domowa	416	348	287	298	316
NK, w których osobami doznającymi przemocy były dzieci	369	358	382	511	759
NK, w których doznającymi przemocy były osoby powyżej 60 r.ż.	417	467	391	436	392
Ilość dzieci odebranych z rodziny – w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową	41	39	59	47	66

Liczba Niebieskich Kart -C	1 696	1 522	1 130	1 498	1 834
Liczba Niebieskich Kart -D	1 150	986	907	1 053	1 261
Liczba rodzin, które nie powróciły do zachowań przemocowych	1 186	1 150	1 200	1 363	1 440
Liczba zakończonych procedur	1 316	1 161	1 685	2 024	2 248

4. Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową – zadanie finansowane poprzez budżet Wojewody (ze środków z rezerwy celowej w ramach Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej).

W 2023 r. wszystkie lubuskie powiaty otrzymały – zgodnie ze złożonym zapotrzebowaniem – środki na realizację zadania. **W 10 powiatach i 2 miastach (na prawach powiatu) zrealizowano programy korekcyjno-edukacyjne.**

W Programach uczestniczyło 248 osób, tj. 25 kobiet i 223 mężczyzn. Program ukończyły 123 osoby, tj. 17 kobiet i 106 mężczyzn. 10 mężczyzn po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego powróciło do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie. Program nie był realizowany w powiatach: słubickim i sulęcińskim.

W 2022 r. – 4 powiaty nie realizowały programu. W porównaniu z danymi z 2022 r. wzrosła liczba osób korzystających z programów o ok. 23,38% (tj. o 47 osób).

W 1 powiecie i 2 miastach (na prawach powiatu) realizowano programy psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

W Programach uczestniczyły 74 osoby. Tylko 20 osób ukończyło program. Po ukończeniu programu psychologiczno-terapeutycznego 3 osoby powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie.

W porównaniu z 2022 r. zmniejszyła się liczba uczestniczących w programach o 30,18% (tj. o 32 osoby).

5. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Zielonej Górze – realizacja Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej

W ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej Samorząd Województwa Lubuskiego otrzymał, jak co roku, środki na dofinansowanie zadania własnego, polegającego na zorganizowaniu szkoleń dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej (art. 6 ust. 6 pkt. 4 cyt. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

W roku 2023 odbyły się 4 szkolenia dotyczące problemu przeciwdziałania przemocy domowej:

1. „Profilaktyka przemocy, zasady prowadzenia oddziaływań poprzedzających wystąpienie zjawiska przemocy”;
2. „Etapy pracy z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie i stosującymi przemoc w rodzinie”;
3. „Przemoc wobec dziecka” – 2 edycje szkolenia

W szkoleniach udział wzięło łącznie 80 przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, wymiaru sprawiedliwości oraz organizacji pozarządowych działających

na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej oraz na rzecz jej ochrony z terenu województwa lubuskiego. Uczestnicy pozytywnie zaopiniowali jakość szkoleń, kompetencje wykładowców, a zdobytą wiedzę ocenili jako wysoko przydatną w dalszej karierze zawodowej.

Część II

Informacja o działaniach lubuskich służb i instytucji w zakresie przeciwdziałania, ścigania i karania przemocy domowej

1. Lubuska Policja – stosowanie procedury „Niebieskie Karty” oraz działania prewencyjne

Interwencje w rodzinie:

- w roku 2023 funkcjonariusze Policji woj. lubuskiego wypełnili 1 819 formularzy „Niebieska Karta – A”, co w stosunku do 2022 r. stanowi wzrost o 4,4% (1 742 NK);
- w skali województwa, na 10 tys. mieszkańców w 2023 r. sporządzono 18 „Niebieskich Kart”. W porównaniu do roku 2022 r. wskaźnik ten zwiększył się o 1.
- Spośród wypełnionych przez Policję formularzy „Niebieska Karta - A” w 2023 r.:
 - zdecydowana większość (1 600 – 88%) była sporządzona po raz pierwszy w danej rodzinie;
 - 12% formularzy dotyczyło kolejnych przypadków przemocy domowej, w trakcie już realizowanej procedury.
- 66% (1 186) formularzy „Niebieska Karta – A” policjanci wypełnili w miastach, natomiast 35% (633) – na wsiach.
- **16 dzieci** zostało umieszczonych u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej lub w pieczy zastępczej – podobnie jak w 2022 r.
- **po 1 osobie** umieszczono: w szpitalu, w domu dla samotnych matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, ośrodku wsparcia oraz 2 osoby w ośrodku interwencji kryzysowej, 14 osobom udzielono pomocy medycznej, 336 osobom udzielono innego rodzaju pomocy.
- wszczęto **1.192** postępowania przygotowawcze z art. 207 k.k., zakończono – **1 250**, zaś stwierdzono **554** przestępstwa z art. 207 k.k. W porównaniu z 2022 r. liczba wszczętych postępowań wzrosła – o 10%, a zakończonych – o 14%. Zwiększeniu o 8% uległa także ilość przestępstw stwierdzonych.

Charakterystyka przemocy domowej:

- zanotowano najwięcej przypadków przemocy psychicznej – **1 939** (45,38%), w dalszej kolejności były to przypadki przemocy fizycznej – **1 479** (34,61%),
- **676** (15,82%) innego rodzaju zachowań (w tym: niszczenie / uszkodzenie mienia, zabór/ przywłaszczenie mienia, groźba karalna / znieważenie, zmuszanie do picia alkoholu, zażywania środków odurzających lub inne działania),
- najmniej ujawniono przypadków przemocy ekonomicznej – **104** (2,43%) i seksualnej – **56** (1,31%).

Charakterystyka osób doznających przemocy domowej:

- w 2023 roku zanotowano **2.148 osób**, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową, o 11% więcej niż w roku 2022 (1 940), z czego:
 - zdecydowaną większość spośród osób pokrzywdzonych przemocą stanowią **kobiety – 69% (1 479)**;
 - pokrzywdzonych zostało **422 małoletnich**, co stanowi **19%** w stosunku do ogółu pokrzywdzonych;
 - spośród **422 małoletnich** pokrzywdzonych przemocą domową, **44% - 229** osób stanowili chłopcy, natomiast dziewczęta – **46% (193 osób)**;
 - **mężczyźni** w grupie pokrzywdzonych stanowią **11,5% (247)**.
- **Wiek osób pokrzywdzonych:**
 - wśród pełnoletnich osób pokrzywdzonych przemocą domową większość to osoby od 18 do 65 roku życia – **1.531 osób (89%)**;
 - osoby starsze, powyżej 66 roku życia stanowią **11%, (195 osób)**;
 - osoby starsze pokrzywdzone przemocą w 2023 r. to w większości kobiety – **149 osób (76% ogółu pokrzywdzonych powyżej 66 roku życia)**, mężczyźni stanowią **24%** pokrzywdzonych powyżej 66 lat, tj. **46 osoby**.

Charakterystyka sprawców przemocy domowej:

- w 2023 r. zanotowano **1 831 osób**, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową – o 4% więcej niż w roku 2022 (1758 osób);
- **Płeć sprawców:**
 - wśród sprawców największą grupę stanowili mężczyźni – **89% (1.631 osoby)**,
 - kobiety stosowały przemoc w **11%** przypadków (**196 osób**),
 - w **4** przypadkach (0,2%) osobami stosującymi przemoc były osoby nieletnie (14 chłopców).
- **Trzeźwość sprawców:**

W blisko połowie przypadków (36,3% - 664 osoby), osoby stosujące przemoc domową były pod wpływem alkoholu, z czego: zdecydowaną większość – 94,6% (628 osób) stanowili mężczyźni, 5,3% (35 osób) kobiety. W przypadku nieletnich – jeden chłopiec był pod wpływem alkoholu.

Postępowanie Policji ze sprawcami podczas interwencji:

- **45,11% (826)** osób odizolowano od ofiar – odsetek zwiększył się o 2,5 punktu procentowego w stosunku do 2022 roku;
- **30% z nich (247 osób)** zostało przewiezionych do wytrzeźwienia – izb wytrzeźwień i policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych do wytrzeźwienia;
- **70% (579)** sprawców zostało zatrzymanych przez Policję procesowo lub prewencyjnie;
- Policjanci w 2023 r. wydali **327** nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia i zakazów zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, zakazów zbliżania się do osób doznających przemocy, zakazów kontaktowania się z osobami doznającymi przemocy oraz **5** zakazów wstępu na teren szkoły(...).

Profilaktyczne przedsięwzięcia lubuskiej Policji realizowane w 2023 r.:

- **Prowadzenie zakładki internetowej** „E-porady. Lubuska Policja informuje!” – zakładka Przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wydział Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Gorzowie Wielkopolskim przygotował na stronie internetowej Policji Lubuskiej (<https://lubuska.policja.gov.pl/go/wolnytekst/33869,E-Porady.html>) zakładkę, w której opracowano specjalny blok tematyczny: Przeciwdziałanie przemocy domowej. Można tam znaleźć m.in. krótkie filmy informacyjno – edukacyjne MPiPS, publikację RPO pt. „Osobisty plan awaryjny” skierowany do osób pokrzywdzonych przemocą, w czasie trwania pandemii, wzór bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego dla osoby pokrzywdzonej przemocą, czy Informator pt. „STOP przemocy w rodzinie”;
- **Udział w obchodach „Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześstępstwem”:**
 - w dniach 20-26 lutego 2023 r. lubuscy Policjanci informowali społeczność lokalną o możliwości korzystania z porad w Punktach Konsultacyjnych, uruchomili Telefoniczne Punkty Konsultacyjne dla osób pokrzywdzonych przześstępstwem, udzieliłi osobom zainteresowanym 102 porad;
 - Wojewódzki Koordynator ds. Przeciwdziałania Przemocy wziął udział w spotkaniu zorganizowanym w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy w Gorzowie Wielkopolskim – w spotkaniu uczestniczyło 9 osób.

- **Szkolenia dla funkcjonariuszy Policji:**

Szkolenie pn. Realizacja procedury „Niebieskiej Karty”, w tym stosowanie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zamieszkiwanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub nakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. Szkolenie odbyło się w trzech terminach:

- 29 marca 2023 r. dla Naczelników Wydziału Prewencji, koordynatorów procedury „Niebieskie Karty” oraz kierowników rewirów dzielnicowych z komend miejskich i powiatowych woj. lubuskiego (61 funkcjonariuszy),
- 9 marca 2023 r. dla 50 funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Żaganiu wraz z jednostkami podległymi,
- 2 marca 2023 r. dla 50 funkcjonariuszy służb patrolowo-interwencyjnych z Komendy Miejskiej Policji w Gorzowie Wielkopolskim.

2. Ściganie przześstępstw stosowania przemocy domowej wobec rodziny – działania Prokuratur Okręgowych w Gorzowie Wielkopolskim i w Zielonej Górze

Prokuratura Okręgowa w Gorzowie Wielkopolskim

- w 2023 r. prokuratury okręgu gorzowskiego wszczęły – **593** sprawy dotyczące przześstępstw związanych ze stosowaniem przemocy domowej (m.in. znęcanie się, spowodowanie uszczerbku na zdrowiu, groźby karalne, zmuszanie do określonego zachowania, wykorzystywanie seksualne).
- liczba podejrzanych – **478**, natomiast oskarżonych – **216**.
- 30 sprawców przemocy domowej izolowano poprzez zastosowanie tymczasowego aresztowania, zaś wobec 247 osób prokuratorzy zastosowali środki zapobiegawcze połączone z zakazem kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą czy nakazem opuszczenia zajmowanego wspólnie lokalu,
- w 14 przypadkach prokurator kierując wnioskiem o skazanie bez rozprawy, wnosił o orzeczenie obowiązków w przedmiocie nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym czy uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych,

- w ramach przedsięwzięć związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej, prokuratorzy wszystkich jednostek terenowych uczestniczyli w pracach zespołów interdyscyplinarnych, konferencjach tematycznych, prowadzili też szkolenia nt. aspektów prawnych w przeciwdziałaniu przemocy.

Prokuratura Okręgowa w Zielonej Górze.

- w 2023 r. – do prokuratur okręgu zielonogórskiego wpłynęły łącznie **1.143** sprawy związane z przemocą domową,
- **448** osób było podejrzanych o popełnienie wobec członka rodziny przestępstwa z użyciem przemocy domowej, natomiast osób oskarżonych było **248**,
- działania prokuratorów:
 - skierowano łącznie **75** wniosków do sądów o zastosowanie wobec sprawców najsurowszego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania;
 - wobec **420** osób zastosowano nieizolacyjne środki zapobiegawcze, tj. dozór Policji z jednoczesnym zobowiązaniem do powstrzymania się od kontaktu z pokrzywdzonymi czy nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym.
- oprócz podstawowej działalności oskarżycielskiej dotyczącej przestępstw z użyciem przemocy domowej prokuratorzy realizowali w 2023 r. szereg własnych działań o charakterze profilaktycznym i organizacyjnym przy współpracy z instytucjami państwowymi, samorządowymi i społecznymi. Między innymi:
 - włączali się w prace zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy domowej, realizację programów ochrony ofiar przemocy i prowadzili inne działania, w tym – szkolenia, konsultacje prawne;
 - upubliczniali w prokuraturach informatory, poradniki, broszury dot. miejsc i możliwości uzyskania poradnictwa oraz wsparcia przez osoby dotknięte przemocą;
 - włączali się w działania realizowane w ramach „Tygodnia Pomocy osobom Pokrzywdzonym przestępstwem”;
 - na stronie internetowej Prokuratury Okręgowej w Zielonej Górze znajduje się zakładka dotycząca osób pokrzywdzonych, m.in. poradnik dotyczący przemocy domowej.

3. Orzeczenia sądów w sprawach przestępstw związanych ze stosowaniem przemocy domowej

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim

- w 2023 roku w okręgu gorzowskim za stosowanie przemocy domowej – za czyn z art. 207 kodeksu karnego osądzono ponad **188** osób, natomiast skazanych zostało łącznie **149** osób,
- wobec **104** osób orzeczono karę **pozbawienia wolności**, z czego:
 - w 80% przypadkach (**84** osób) zastosowano instytucję warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności,
 - w pozostałych **20** przypadkach zasądzono karę bezwzględnego pozbawienia wolności.

Środki karne, obowiązki, orzeczone przy warunkowym zawieszeniu kary:

- wobec **13** osób – dot. obowiązku leczenia odwykowego od alkoholu i środków odurzających oraz leczenia rehabilitacyjnego (art. 72§1 pkt. 6 k.k.),
- wobec **15** osób – dot. uczestnictwa w programach korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy (art. 72§1 pkt. 6b k.k.),
- **51** orzeczeń dot. powstrzymania się od kontaktowania się z pokrzywdzonym w określony sposób lub zbliżania się do pokrzywdzonego (art. 72§1 pkt. 7a k.k.),
- wobec **26** osób – dot. opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym
- **26** orzeczeń dot. zakazu zbliżania się do określonych osób oraz zakazu kontaktowania się z określonymi osobami (art. 39 pkt. 2b k.k.),

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze.

- w 2023 roku w okręgu zielonogórskim¹ za stosowanie przemocy domowej – za czyn z art. 207 kodeksu karnego osądzono ponad **305** osób, natomiast skazanych zostało łącznie **281** osób.
- wobec **199** osób orzeczono karę **pozbawienia wolności**, z czego:
 - wobec **142** osób (w 71% przypadków) zastosowano instytucję warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności, z czego **99** osób zostało poddanych pod dozór kuratora sądowego.
 - w pozostałych **57** przypadkach zasądzono karę bezwzględnego pozbawienia wolności.

Sądy rejonowe nałożyły na skazanych na podst. art. 39 pkt. 2b k.k. następujące środki karne:

- **469** zakazów zbliżania się do określonych osób oraz zakazów kontaktowania się z określonymi osobami,
- na **36** osób – nakaz okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym.

Sądy rejonowe nałożyły na skazanych środki następujące środki probacyjne:

- na **8** osób – obowiązek leczenia odwykowego od alkoholu i środków odurzających oraz leczenia rehabilitacyjnego (art. 72§1 pkt. 6 k.k.),
- nie nałożono obowiązku uczestnictwa w programach korekcyjno – edukacyjnych, 2 osoby zostały zobowiązane do uczestnictwa w terapii (art. 72§1 pkt. 6a k.k.).

Na obszarze Sądu Okręgowego w Zielonej Górze w 2023 r. były podejmowane następujące działania:

- Kurator Okręgowy oraz jego zastępcy i kuratorzy zawodowi uczestniczyli w różnych formach doskonalenia zawodowego obejmującego treści związane z przeciwdziałaniem przemocy.
- Kuratorzy sądowi uczestniczyli także w zespołach interdyscyplinarnych - 90 kuratorów sądowych (244 posiedzeń zespołów), 74 kuratorów w 183 grupach roboczych, działających w miastach i gminach na podstawie przepisów przedmiotowej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy;
- Z okazji Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przystępstwem w dniach 20-26 lutego 2023 r. Sąd Okręgowy w Zielonej Górze opublikował na stronie internetowej informację z danymi dotyczącymi miejsca dyżurów i kontaktów telefonicznych asystentów sędziów i kuratorów sądowych. Informacje te również

¹ Opracowane na podstawie danych statystycznych za rok 2023 zamieszczonych na stronach internetowych Sądów Rejonowych Okręgu Zielonogórskiego.

wraz z plakatami i ulotkami zostały umieszczone na tablicach informacyjnych w budynkach Sądu Okręgowego;

- Na stronie internetowej Sądu w zakładce „Przemoc w rodzinie” oraz „Pomoc osobom pokrzywdzonym przestępstwem” zaktualizowano informacje o bazach teleadresowych instytucji i podmiotów świadczących pomoc i wsparcie rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej, liście adresów wraz z danymi kontaktowymi oraz wykazami dyżurów specjalistów i in.;

4. Lubuska oświata wobec przemocy domowej – działalność Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim oraz lubuskich placówek oświatowych.

Z informacji uzyskanych od dyrektorów szkół i placówek, nad którymi nadzór pedagogiczny sprawuje Lubuski Kurator Oświaty wynika, że w roku 2023:

- samodzielnie podjęto 1.400 działań interwencyjnych,
- we współpracy z innymi podmiotami podjęto 2.127 działań interwencyjnych w tym: 634 we współpracy z ośrodkami pomocy społecznej, 222 z centrami pomocy rodzinie, 685 z kuratorami sądowym, 319 z poradniami psychologiczno – pedagogicznymi oraz 267 z Policją.
- zainicjowano samodzielnie 233 procedur „Niebieskiej Karty” oraz 733 we współpracy z innymi podmiotami, w tym: 305 z ośrodkami pomocy społecznej, 129 z centrami pomocy rodzinie, 158 z kuratorem sądowym, 58 z poradnią psychologiczno-pedagogiczną i 123 z Policją.

W ramach upowszechnienia wiedzy na temat przeciwdziałania przemocy domowej w szkołach i placówkach przeprowadzono 893 szkoleń i spotkań kadry pedagogicznej, w tym we współpracy z innymi podmiotami takimi jak OPS – 174 spotkania, CPR – 20, kurator sądowy – 20, poradnia psychologiczno-pedagogiczna – 93, 73 – Policja. W działalność związaną z podniesieniem wiedzy kadry pedagogicznej na temat przeciwdziałania przemocy domowej zaangażowano również gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, świetlicę środowiskową, Centrum Pozytywnej Edukacji, Centrum Edukacji i Profilaktyki Dialog, Stowarzyszenie Mediacji i Edukacji, Fundację Nie Widać Po Mnie, Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży oraz ośrodki doskonalenia nauczycieli. Przeprowadzono również szkolenia i warsztaty dotyczące problematyki przemocy, w tym dla dzieci i młodzieży. Przeprowadzono 2 578 szkoleń i warsztatów. Podjęto w tym zakresie współpracę z OPS (87 spotkań), PCPR (47), kuratorem sądowym (38), poradnią psychologiczno- pedagogiczną (157), policją (476).

W szkołach i placówkach przeprowadzono 1.696 spotkań dla rodziców i uczniów, w tym 103 we współpracy z policją, 85 z OPS, 59 z PCPR, 108 we współpracy z kuratorem sądowym oraz 104 z poradnią psychologiczno-pedagogiczną.

Przykłady „dobrych praktyk”:

- program profilaktyczny Aktywna Sowa - zajęcia dotyczące spędzania czasu w rodzinie realizowane w Szkole Podstawowej SOWA w Gorzowie Wielkopolskim;
- lekcje wychowawcze w klasach 4-7 z udziałem pedagoga na podstawie książki Dom nie z tej ziemi Małgorzaty Strękowski-Zaremby w ramach profilaktyki

zachowań agresywnych i przemocowych, ze szczególnym uwzględnieniem przemocy domowej, realizowane w Szkole Podstawowej SOWA w Gorzowie Wielkopolskim;

- spotkania warsztatowe z Anną Marią Wesołowską dla nauczycieli, uczniów, rodziców na temat – Prawa dziecka i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i w szkole, przeprowadzone w Szkole Podstawowej w Witoszynie;
- konkurs plastyczny pn. Rodzinne Świąta, zorganizowany przez Komisję do Spraw Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Miasta Gozdnicza;
- udział wszystkich szkół i przedszkoli, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miejska Gubin w Innowacyjnym Programie Systemowym Zdrowe relacje – zgodna rodzina. Program był finansowany z Funduszy Norweskich i Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim w roku 2023 prowadziło następujące działania dotyczące przeciwdziałania przemocy domowej:

- upowszechnienie informacji i materiałów Państwowej Komisji do Spraw Przeciwdziałania Wykorzystaniu Seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 do przeprowadzenia zajęć z profilaktyki wykorzystania seksualnego;
- upowszechnienie informacji dotyczącej Smashed – programu profilaktyki uzależnienia od alkoholu. HAZARD? Nie, dziękuję!" organizowanego przez Izbę Administracji Skarbowej w Zielonej Górze;
- upowszechnienie informacji Fundacji Twarze depresji dotyczących programu wsparcia psychologicznego dla szkół, które nie mają możliwości zatrudniania psychologów;
- upowszechnienie informacji Instytutu Profilaktyki Zintegrowanej nt. programu profilaktycznego Nawigacja w każdą pogodę, współfinansowanego przez Ministra Edukacji i Nauki;
- rozpropagowanie informacji Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim dotyczących konkursu pn. Nie bądź ofiarą Handlu Ludźmi;
- upowszechnienie informacji SP ZOZ Centrum Leczenia Dzieci i Młodzieży w Zaborze oraz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego, dotyczących międzynarodowej konferencji naukowej pt. Wyzwania psychiatrii dzieci i młodzieży w Europie;
- upowszechnienie informacji Wydziału Specjalnych Potrzeb Edukacyjnych Ośrodka Rozwoju Edukacji nt. szkolenia pt. Uczeń w sytuacji kryzysowej – wspierająca rola szkoły;
- rozpropagowanie informacji Wojewody Lubuskiego nt. konkursu ofert na dofinansowanie w 2023 r. realizacji zadania publicznego w zakresie ochrony i promocji zdrowia – Podejmowanie działań profilaktycznych ukierunkowanych na zapobieganie agresji i samookaleczeniu w grupie uczniów klas szóstych lub siódmych lub ósmych szkół podstawowych;
- organizacja konferencji dla dyrektorów szkół i placówek województwa lubuskiego Czy na pewno robimy wystarczająco dużo, aby zapobiegać przemocy rówieśniczej?
- realizacja programu Szkoła promująca zdrowie obejmującego między innymi działania dotyczące ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, programu rządowego Posiłek w szkole i w domu;

- realizacja Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa.

Lubuski Kurator Oświaty objął honorowym patronatem następujące inicjatywy:

- Smashed – program profilaktyki uzależnienia od alkoholu. HAZARD? Nie, dziękuję!" organizowany przez Izbę Administracji Skarbowej w Zielonej Górze;
- Konferencja naukowo-metodyczna pt. Dom a młody człowiek. Możliwości i ograniczenia współczesnej rodziny, organizowaną przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Nowej Soli;
- VIII Konferencja z cyklu Zobaczć człowieka w człowieku pt. Szanse i zagrożenia współczesnej szkoły w relacjach JA I ŚWIAT, organizowana przez VI Liceum Ogólnokształcące w Zielonej Górze;
- konkurs plastyczny Poznaj Swoje Korzenie, organizowany przez Polska Press;
- III Wojewódzka Konferencja PO-MOC. Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkole i placówce. Edukacja włączająca, organizowana przez Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze;
- Konferencja II Forum Pedagogów opiekuńczo-wychowawczych. Opieka – wychowanie – profilaktyka w rodzinie i środowisku pozarodzinnym, organizowana przez Uniwersytet Zielonogórski;
- Narodowy Dzień Sportu organizowany przez Fundację Zwalczyć Nudę w Warszawie;
- Program edukacyjny Akademia Bezpiecznego Puchatka organizowany przez GRUPĘ MASPEX Sp. z o.o. Sp.K. z siedzibą w Wadowicach;
- XI edycja programu edukacyjnego Dziel się Uśmiechem, organizowana przez Polski Czerwony Krzyż.

Podsumowanie

Na terenie województwa lubuskiego w 2023 r., realizowano ustawowe działania dot. zwalczania i profilaktyki przeciwdziałania przemocy domowej. W tym zakresie jednostki organizacyjne pomocy społecznej współpracowały z innymi instytucjami celem udzielenia wsparcia osobom doświadczającym przemocy lub zagrożonym tym problemem. Prowadzony był monitoring środowisk szczególnie zagrożonych przemocą, zwłaszcza w rodzinach z dziećmi.

Prowadzone działania były skierowane: do osób doznających przemocy domowej (np. poradnictwo specjalistyczne), do osób stosujących przemoc (np. programy korekcyjno-edukacyjne, programy psychologiczno-terapeutyczne).

Wszystkie gminy i powiaty posiadają aktualny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

O ponad 17% w porównaniu do 2022 r. wzrosła liczba posiedzeń Zespołów Interdyscyplinarnych – co może być spowodowane m.in. zmianą przepisów i zwiększoną częstotliwością spotkań. W 8 gminach odbyły się tylko 2 lub 3 posiedzenia ZI (Bogdaniec, Kostrzyn nad Odrą, Lubniewice, Torzym, Stawa, Świdnica, Łłowa, Lubsko) – co jest niezgodne z przepisami.

O ponad 32% wzrosła liczba sporządzonych formularzy „NK-A” przez przedstawicieli pomocy społecznej.

Kolejne wzrosty odnotowujemy m.in. w:

- liczbie rodzin (16,81%) i osób (15,31%) objętych procedurą „NK”,
- liczbie osób objętych specjalistycznym poradnictwem (18,97%),
- liczbie osób korzystających z punktów konsultacyjnych (22,58%).

O ponad 23% wzrosła liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych. Powiat słubicki i sulęciński nie realizował programu.

Natomiast o ponad 30% zmniejszyła się liczba uczestników programów psychologiczno-terapeutycznych.

Sporządził:

Wydział Polityki Społecznej

LUW